

DEN SKANDINAVISKE

CANADIENSAREN.

Löp. No: 15. Arg. 2.

WINNIPEG, MANITOBA, DEN 30 NOVEMBER 1888.

Läsnummer 5-cents. No: 11.

Canadas Historia.

Kap. V.

5 Utbrottet. I Öfra Canada voro de missnöjda i varm sympati med rörelsen i den Nedra Provinsen, hvilken nu sökte att afskaffa sig sin undersåtliga tro och huldhet till Britanien och försäkra sig om oberoende under en republikansk styrelseform. Med ankomsten af en ny Guvernör Sir Francis Bond Crad hoppades man för en tid att eftergifter skulle göras till undvikande af upproret; men detta hopp blef snart förbytt i misstränning. Guvernören förbittrad öfver några förrådiga yttranden i Legislaturen, upplöste Huset som då var församladt, och kastade sitt inflytande i valen emot Agitatörerna för reform. Denna handling föranledde en kris, hvilken blef påskyndad genom utbrottet af oroligheter i Montreal och uppresningar i andra delar af den Nedra Provinsen. För att möta insurgenterna i Nedra Canada — hvilkas anförare voro Papineau och Wolfred Nelson — blefvo trupperna kallade från Öfra Canada, „Habeas Corpus“ Akten suspenderades och en krigslag blef proklamerad. Styrande makten var vid samma tid uppdragen af ett Special Råd och Legislaturen åsidosatt. Militären var iständadt att dämpa upproret och anförarna blefvo för tillfället antingen förklarade följelfria eller landsförvisade. Det följande året gjordes, med tillhjälp af sympatiserande från Förenta Staterna, ett nytt utbrott och på särskilda ställen kommo rebellerna eller „Söner af frihet“ som de kallade sig själva i kollision med trupperna och blefvo slutligen slagna och förkingsrade. I Öfra Provinsen, tack vare Mackenzie, Robert Baldwin och John Ralph's misstrifvanden, hade många aförträder blifvit godgjorda och medgifvanden erhållna från Rådet. Men det ansvariga Öfverhuset hade afslagit mycket af den lagskipning som härstamade från Legislaturen och fortfor att motsätta sig den allmänna fordran på en ansvarig styrelse. Andra godtyckliga åtgärder af den styrande makten åstadkommo ett vidtomfattande missnöje, hvilket nu flammade upp, ty Mackenzie, med en massa

anhängare, tagade tillfället i akt af truppernas utkallande till Nedra Canada, besöt att fåga emot Toronto — som Provinzens hufvudstad på kallades — och proklamera en Republik. Tidigt i December 1837 inmönstrade omkring fyra hundra insurgeneter på Young Street, omkring fyra mil från staden, i afsigt att intaga staden, utdrifva styrelsen och införa en oberoende regering. Brist på enighet hos ledarens fördröjde utförandet och gaf tid åt de lojala undersåtarna att församlas för att försvara Provinzens hufvudstad. Vid första signalen till fara skyndade Öfversten (sedermere Sir Allan) McNab från Hamilton med en trupp af milit och inom några dagar mötte dessa lojala trupper och en styrka från Toronto rebellerna vid Montgomery's Tavern, nära Mackenzies lägerplat och slog dem med stor förlust. Mackenzie lyckades, med tillhjälp af några vänner, undkomma till Förenta Staterna och regeringen förklarade honom förgelfri samt utsatte ett pris af 1,000 pund sterling på hans hufvud. I London-distriktet förekom också en uppresning, hvilken dock blef skyndsamt undertryckt och för tillfället blef lugnet och ordningen återställd.

6. Patrioterna. Under Mackenzies flykt öfver gränsen blef han emottagen med öppna armar af sympatiserande Amerikanare och Canadiska flyktingar hvilka i medlet af December begäfro sig att taga besittning af Navy Island i Niagara-floden, ett kort stycke öfverflodet. Från denna del af det Britiska territoriet proklamerade Mackenzie Öfra Canada för Republik och reste upp frihets flaggan samt började etablera en provisionel regering. Hit anlände Öfverste McNab och trupperna för att hålla öga på rebellernas åtgöranden. En Americkansk ångare Caroline — hade blifvit presad till tjänstgöring af Mackenzie och hans republikanska anhängare och låg förtäjd tvärs öfver floden vid Fort Schlosser. McNab gaf order att öfverrumpla denna ångare med sin besättning och en midnatsexpedition, under Löjtnant Drews ledning, kungliga flottan, begaf sig ut för att verkställa uppdraget. Fartyget blef äntadt, hennes besättning landsatt och sedan boxerad ut i midten af strömmen der detsamma antändes och

öfvergafs samt lemnades at drifva utmed strömmen och ned för fallet. Efter detta missöde lemnade „Patriot Armén“ Navy Island och, uppbrändt, hotade att intaga åtskilliga delar af Öfra Canada. En af de förmånsta platserna för anfallet var Prescott vid St Lawrence, hvarest en trupp af äfventyrare landsteg om hösten 1838 och försakade sig i en gammal väderqvarn, nära staden. Från denna blefvo de utdrifna af lojala trupper, ehuru icke förrän omkring fyrtio af dem blifvit dödade. Sednare på året tagade en stor trupp af sympatiserande Americkanare öfver floden Detroit och intog Windsor men detta såväl som andra inbrott från Förenta Staterna område var frukt- löst och Patriot Kriget tog snart ett slut. Följande vår, blefvo två hundra rebeller, hvilka hade blifvit tillfångatagna, dragna inför rätta för förräderi och dömda till döden. Endast några få blefvo likväl afsträddade medan de öfriga blefvo antingen landsförvisade eller benådade. De som voro landsförvisade blefvo sedermera tillåtna att återvända till sina hem och samma skonsamhet visades anförarna för upproret — Mackenzie, Papineau, Nelson och George Etienne Cartier.

7. Lord Durhams Rapport. År 1838, medan landet var i upprots kampen, sände Britiska regeringen Lord Durham, en skicklig statsman af det liberala partiet som då innehade makten i England, till Canada för att afgifva rapport om förhållandena i kolonien, och att intaga det då lediga General Guvernörens embetet. Under sin korta styrelse förordade Lord Durham att stilla den politiska skakningen och förmildra partistridigheterna jemte det han med be- römbara motiver utsträckte sin rättighet att benåda rebellerna. Hans handlingsätt blef dock icke godkänd af Pärerna i Britiska Öfverhuset och dess medlemmar fattade en resolution om att han hade öferskridit sin myndighet, hvarför han resignerade från General Guvernörens embetet och återvände till England. Men förrän han gjorde detta, reste han vidtomkring i Proviserna, och studerade noga orsakerna till upproret, resultaterna hvaraf blefvo intagna i en välaffattad statsmannalik rapport, som blef underställd de Kungliga Auktoria- ternas pröfning. Denna utmärkt

Statshandling tog Ministeriet till grund för särskilda politiska förändringar i koloniens konstitution, hvilka blefvo till en varaktig nytta för Canada. Ibland förslagen i rapporten var den att en „Legislativ Union“ skulle bildas af alla Britisk Americkanska Proviser, eller om detta vore vid denna tid outförbart, så skulle åtminstone båda Canada blifva förenade. En jernväg förenande de båda Proviserna skulle blifva ansvariga till Legislaturen. Reforatorerna och vännerna af en ansvarig styrelse voro förtjusta öfver förslaget att göra den Exekutiva Makten ansvarig till folkets representanter. Lord Durhams förslag blefvo likväl starkt motarbetade af „Fam- milje Förbundet“ i Öfra Canada och af det styrande partiet i Nedra Proviserna, hvilka båda förutsågo i de föreslagna ändringarna i konstitutionen upphörandet af deras despotiska styrelse. Den kungliga Regetingen, ehuru gillande idén om en legislativ förening af Öfra och Nedra Canada, godkände likväl icke principen om att göra de styrande ansvariga inför Folkkam- maren. Imellertid blef Hon Ponlett Thompson sänd som General Gu- vernör, med instruktionen att ångra- bringa en legislativ Union.

8 Unions Akten (år 1841). Mr. Thompsons uppgitt var ganska svår, med den blef osäkurligt utfordrad och Unions Akten blef antagen af Legislaturen i Öfra Canada och en Special Rådsförsamling i den Nedra Provinsen, det kungliga Parlamentet fastställande handlingen. Akten inträdde i gällande kraft 1841. Öfra och Nedra Canada blefvo förenade under namn af Provinsen af Canada med ett Parlament, bestående af en Legislativ Rådsförsamling (Council) och en Legislative kongress (Assembly). Den förra var sammansatt af tjugo medlemmar, utnämnde af Regeringen, och den sednare af åttatofva medlemmar, valda af folket, båda Proviserna hafvande lika representationsätt i hvardera kamrarna. Guvernören hade såsom sina rådgifvare en Exekutiv Rådsförsamling, bestående af åtta medlemmar, hvilka om de hade rätte i kongressen, voro nödsakade att på kallelse till Rådsförsamlingen blifva

återvalda af sina konstituentur. Det blef också bestämdt att då Rådsförsamlingen icke längre hade majoriteten i kongressen, den upphörde att existera en bestämmelse som praktiskt försäkrade folket om den länge sökte gunsten om en ansvarig styrelse. Hela statsinkomsten blef ställd under kontroll af kongressen hvilken öfverenskom om att ansli \$ 300,000 årligen för styrelsens utgifter. Förhandlingarna i Parlamentet skulle an- tecknas i båda språken och dessas be- gägnande i allmänhet tillåtas under debatterna. Donarekåren skulle äfven utnännas af Regeringen på listid. Vid föreningen af Proviserna före- togs ett allmunt val och Kingston blef för tiden stötet för styrelsen. Vice Guvernörens embetet blef afskaffadt och Mr. Ponlett Thompson förhöjd till Parsvärdigheten under namn af Lord Sydenham samt insatt i General Guvernörens embetet; och ett nytt tid- skrifte randades för Canada.

(Forts.)

NYA STOCKHOLM.

Kyrka skall byggas uti vinter- 30 fot lång och 18 fot bred.

Inom Den Skandinaviske Kristna Brödräfsamlingen härstades har följande styrelse blifvit vald: till ordförande Herr E. Zakrisson, v. ordförande Herr Nils Johanson, sekreterare Herr C. O. Hofstrand samt till skattmästare Herr E. Strömberg.

Herr Chas. A. Sahlmark har antagit namnet Hulsten.

Rev. C. O. Hofstrand har nu indyttat i sitt nybyggda hus. Det är bitills det störste inom Kolonien.

Herr Olaf Nilsson afreste på ett kort besök till Jemtland första dagarna uti denna månad för att åter komma tidigt nästa vår.

Herr Zakarias Bergman har antagit måleriarbete uti P. Om Creek Man.